

Polyaromatické uhľovodíky – prieskumy a sanácia

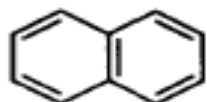
/neistoty v neistotách/

Ing. Peter Sekula,
ENVIRONCENTRUM, s. r. o.

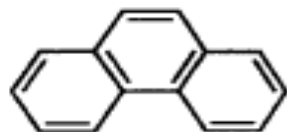
Neistoty a neurčitosti hodnotenia

- nehomogenity horninového prostredia
- nehomogenity znečistenia
- spôsob odberu vzoriek zemín a vôd
- informácie o množstve ovzorkovaných objektov a o aktuálnosti spracovaných údajov
- typ a okrajové podmienky modelovania
- miera identifikácie laboratórnych testov so skutočnosťou
- **požadovaný rozsah, kvalita a interpretácia chemických analýz**

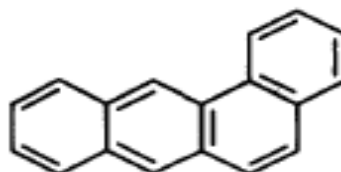
1. Naphthalene (Naph)

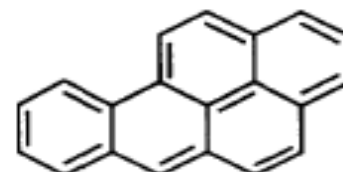
5. Phenanthrene (Phe)

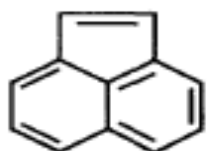
9. Benzo(a)anthracene (BaA)

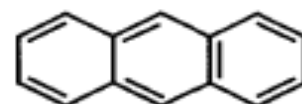
13. Benzo(a)pyrene (BaP)

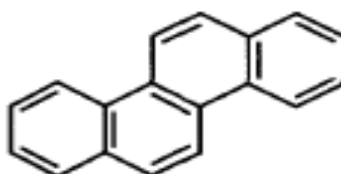
2. Acenaphthylene

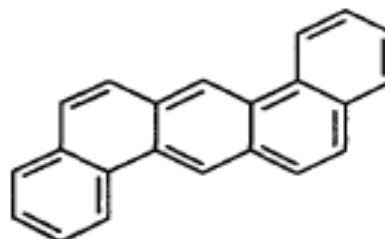
6. Anthracene (Ant)

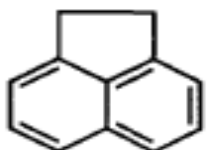
10. Chrysene (Chr)

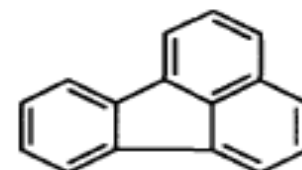
14. Dibenzo(a,h)anthracene (DBA)

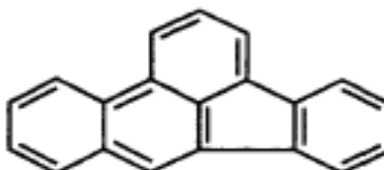
3. Acenaphthene (Ace)

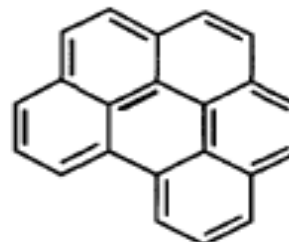
7. Fluoranthene (Flu)

11. Benzo(b)fluoranthene (BbF)

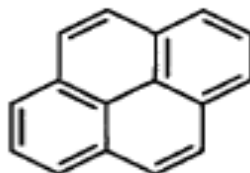
15. Benzo(g,h,i)perylene (BghP or BP)

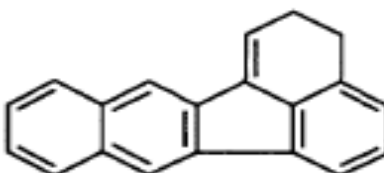
4. Fluorene (Fl)

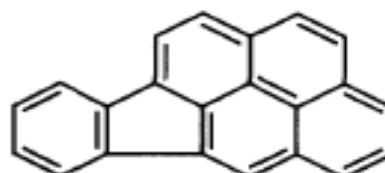
8. Pyrene (Pyr)

12. Benzo(k)fluoranthene (BkF)

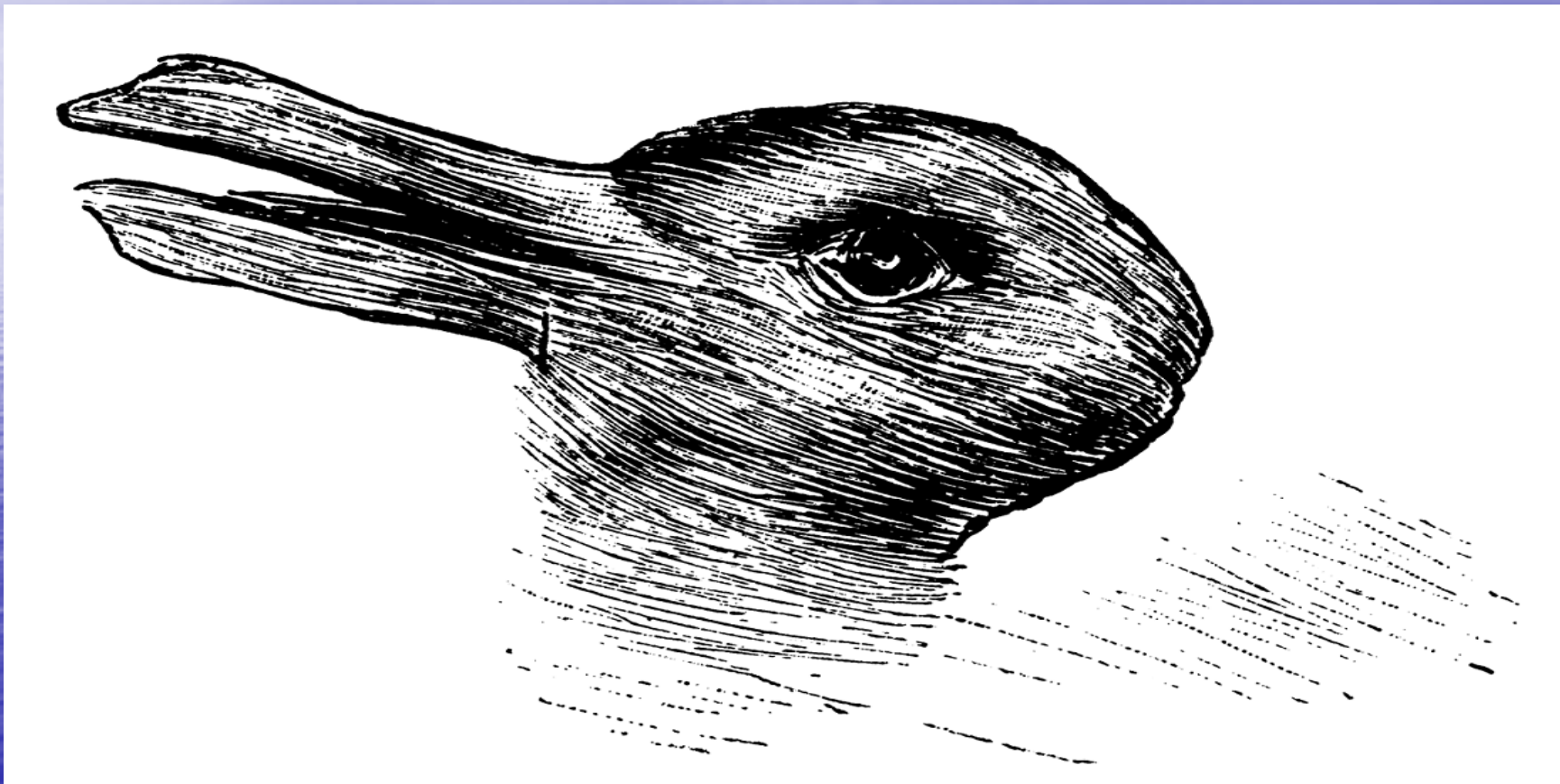

16. Indeno(1,2,3-c,d)pyrene (InP)

ukazovatel'	jednotka	vstupná hodnota
NELIR	mg/kg	41387,700
EXLGC	mg/kg	186006,000
Uhl'.index(C10 - C40)	mg/kg	123510,000
EXLIR	mg/kg	56480,000
TOC	%	15,220
Acenaftylén	mg/kg	38,696
Antracén	mg/kg	6551,765
B.(b)fluornatén	mg/kg	765,475
B.(a)antracén	mg/kg	1629,393
B.(k)fluorantén	mg/kg	289,094
B.(g.h.i.)perylén	mg/kg	103,381
B.(a)pyrén	mg/kg	457,061
Dib.(a,h)antracén	mg/kg	44,052
Fluorantén	mg/kg	3436,687
Fenantrén	mg/kg	6553,360
Fluorén	mg/kg	3551,765
Chryzén	mg/kg	5498,792
Indeno (1,2,3 -c,d) pyrén	mg/kg	165,372
Pyrén	mg/kg	4876,317
Acenaftén	mg/kg	3465,391

V závislosti od uhla pohľadu sanáciu
môžeme riešiť ako zajac alebo kačka

Analýza problému ZAJAC – jednoduchší přístup

Laboratórna zostava na vykonanie respiračných testov

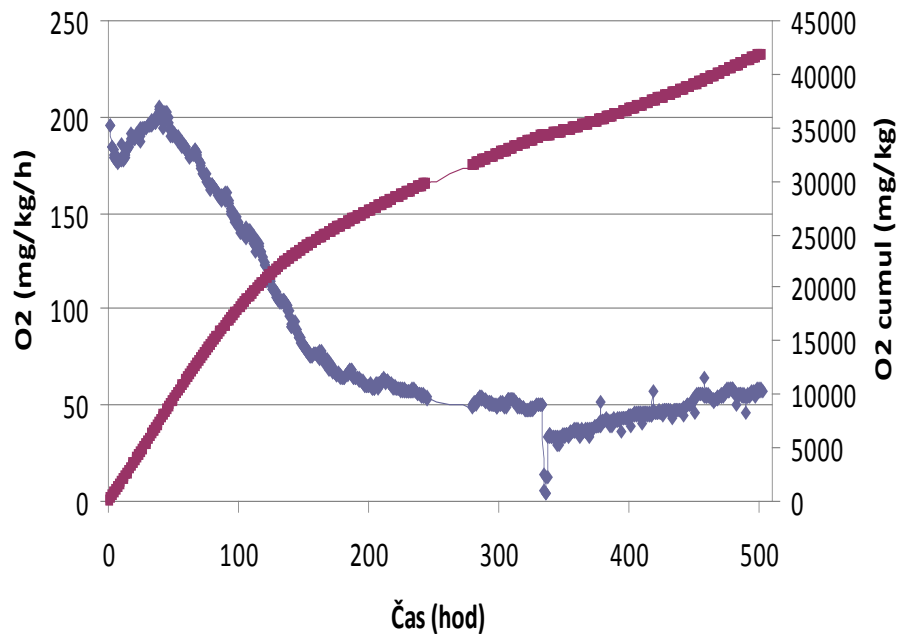
VÝSLEDKY SKÚŠOK PRED A PO BIODEGRADÁCII

ukazovateľ	jednotka	vstupná hodnota	výstupná hodnota	rozdiel
NEL _{IR}	mg/kg	41387,700	45090,200	8,946%
EXL _{Gc}	mg/kg	186006,000	167309,000	-10,052%
Uhľ.index(C ₁₀ - C ₄₀)	mg/kg	123510,000	119637,000	-3,136%
EXL _{IR}	mg/kg	56480,000	62520,000	10,694%
TOC	%	15,220	13,010	-14,520%
Acenaftylén	mg/kg	38,696	33,991	-12,159%
Antracén	mg/kg	6551,765	5686,363	-13,209%
B.(b)fluornatén	mg/kg	765,475	642,358	-16,084%
B.(a)antracén	mg/kg	1629,393	1328,468	-18,469%
B.(k)fluorantén	mg/kg	289,094	247,909	-14,246%
B.(g.h.i.)perylén	mg/kg	103,381	88,139	-14,744%
B.(a)pyrén	mg/kg	457,061	396,402	-13,272%
Dib.(a,h)antracén	mg/kg	44,052	37,648	-14,537%
Fluorantén	mg/kg	3436,687	6435,893	87,270%
Fenantrén	mg/kg	6553,360	5688,919	-13,191%
Fluorén	mg/kg	3551,765	3360,059	-5,397%
Chryzén	mg/kg	5498,792	4051,280	-26,324%
Indeno (1,2,3 -c,d) pyrén	mg/kg	165,372	139,208	-15,821%
Pyrén	mg/kg	4876,317	3979,435	-18,393%
Acenaftén	mg/kg	3465,391	2700,665	-22,068%

Záznam z respiračních testů

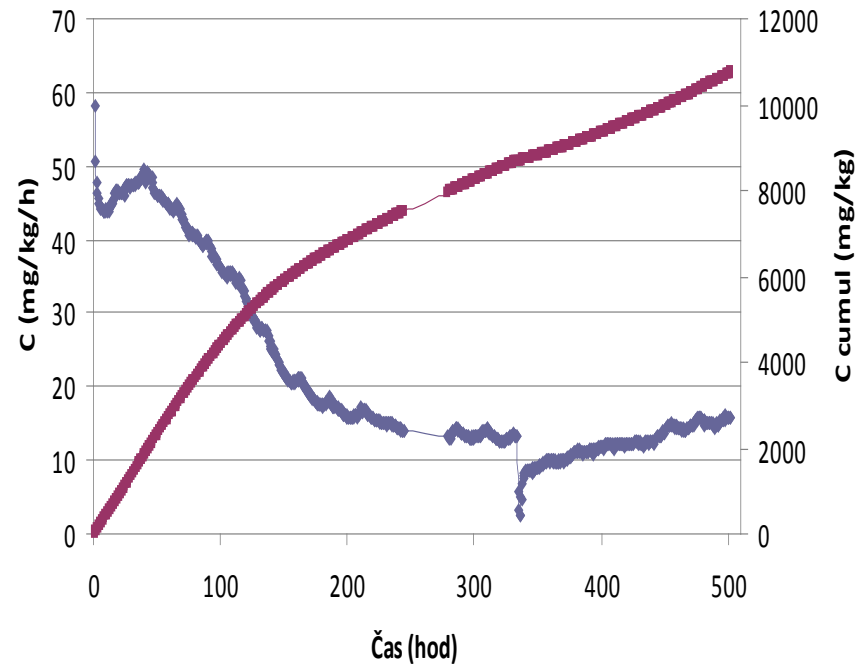
Kyslík

—◆— O₂ (mg/kg/h)
—■— O₂ cumul (mg/kg)

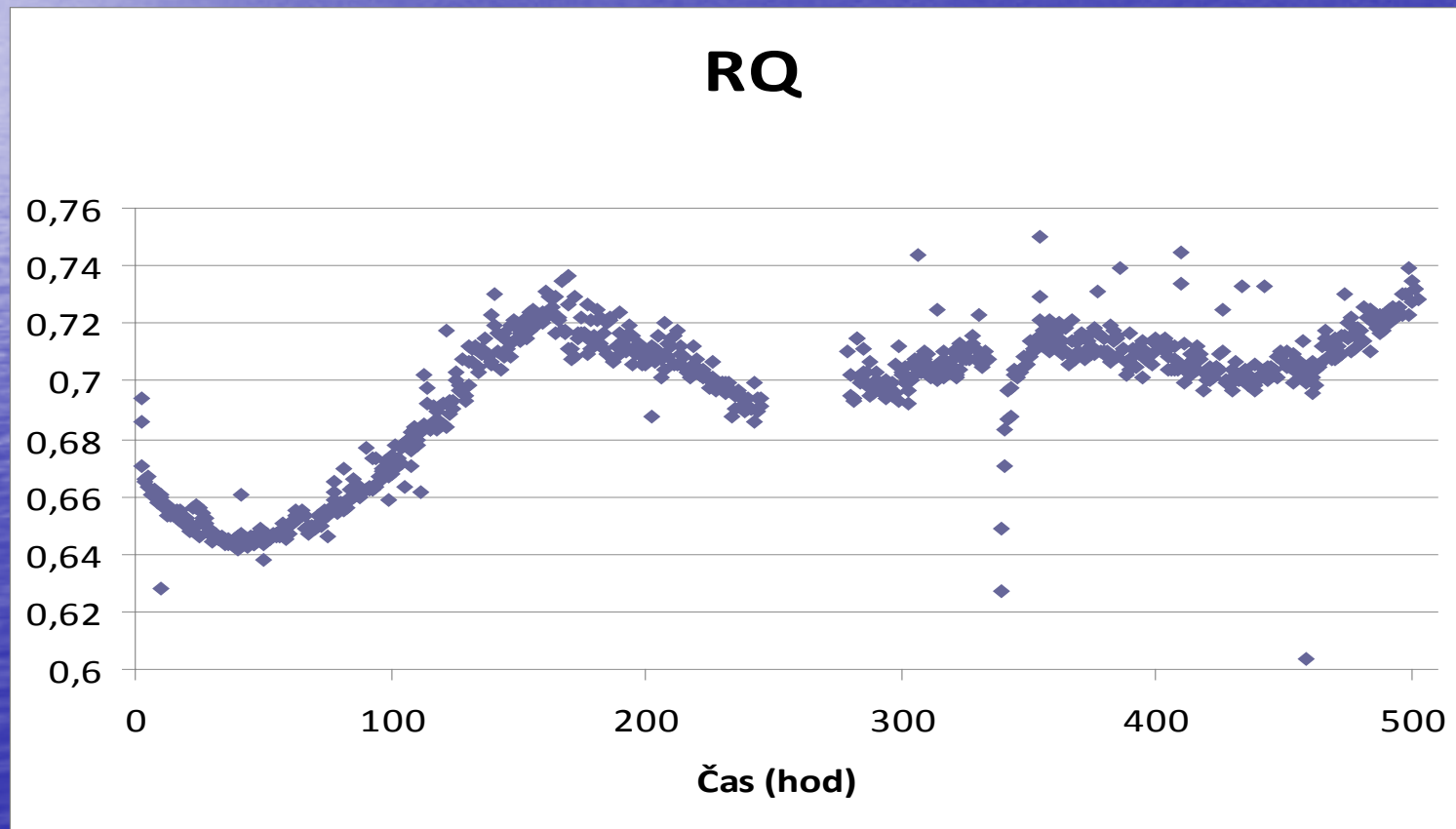

Uhlík

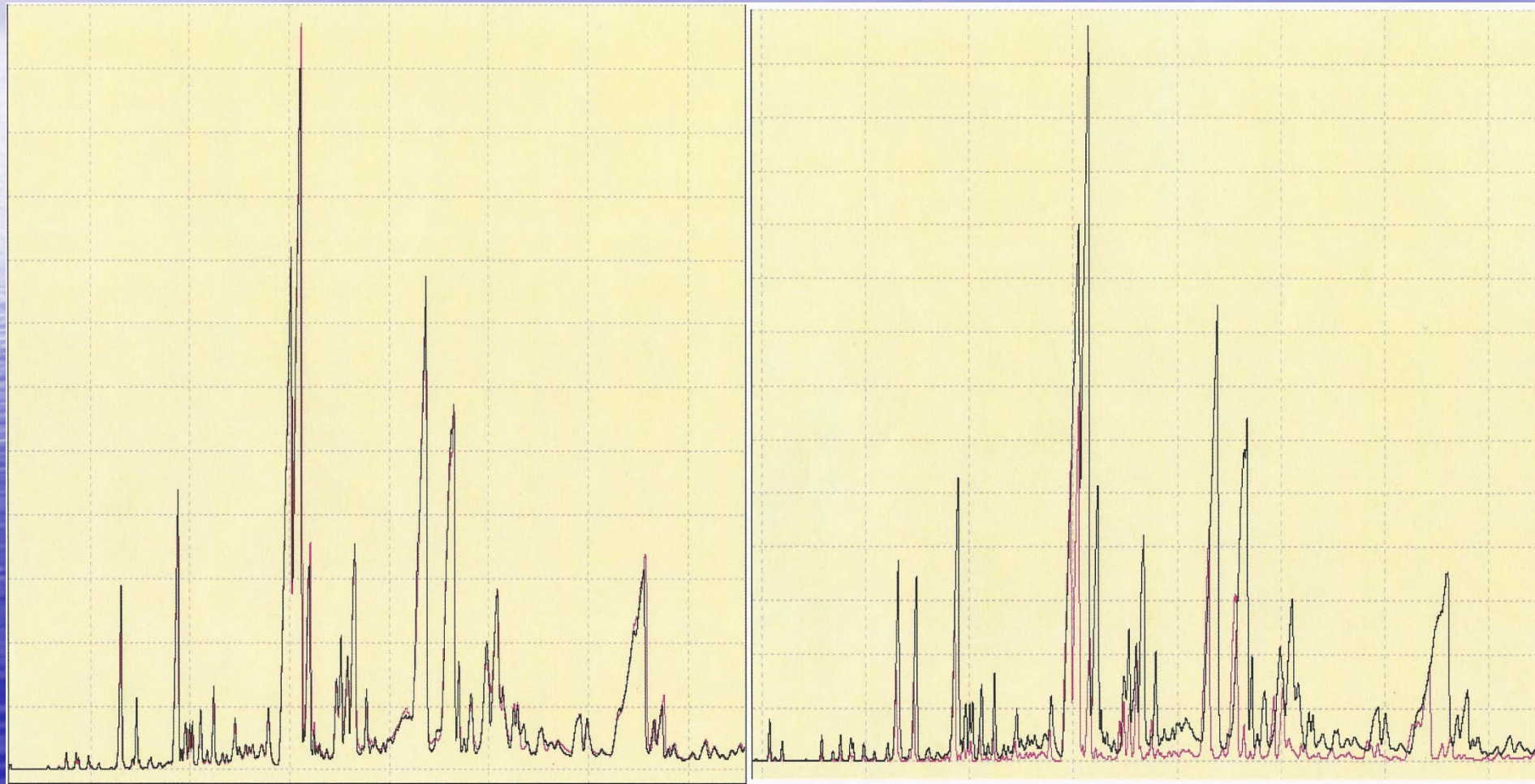
—◆— C (mg/kg/h)
—■— C cumul (mg/kg)

Priebeh respiračných kvocientov

Chromatografický záznam GC FID - porovnanie Uhl'.index(C10 - C40) a EXLGC pred a po biodegradácií

- Na základe vykonaných analýz a laboratórnych testov môžeme navrhnúť technické prvky sanácie, parametre intenzifikácie, časovú a nákladovú prognózu sanácie

.....ale

Analýza problému KACKA –
zložitejší prístup
zajac + neistoty = KAČKA

Zjednodušenia vyplývajúce predovšetkým z ekonomických dôvodov :

- Existuje vyše 350 druhov polyaromátov
- Väčšinou stanovujeme 12 alebo 16 druhov polyaromátov, len tieto vstupujú do RA
- Suma polyaromátov sa stanovuje len ako súčet vyhodnotených individuálnych PAU
- Niektoré radikály naviazané na PAU /ktoré nestanovujeme/ zhoršujú nebezpečné vlastnosti PAU

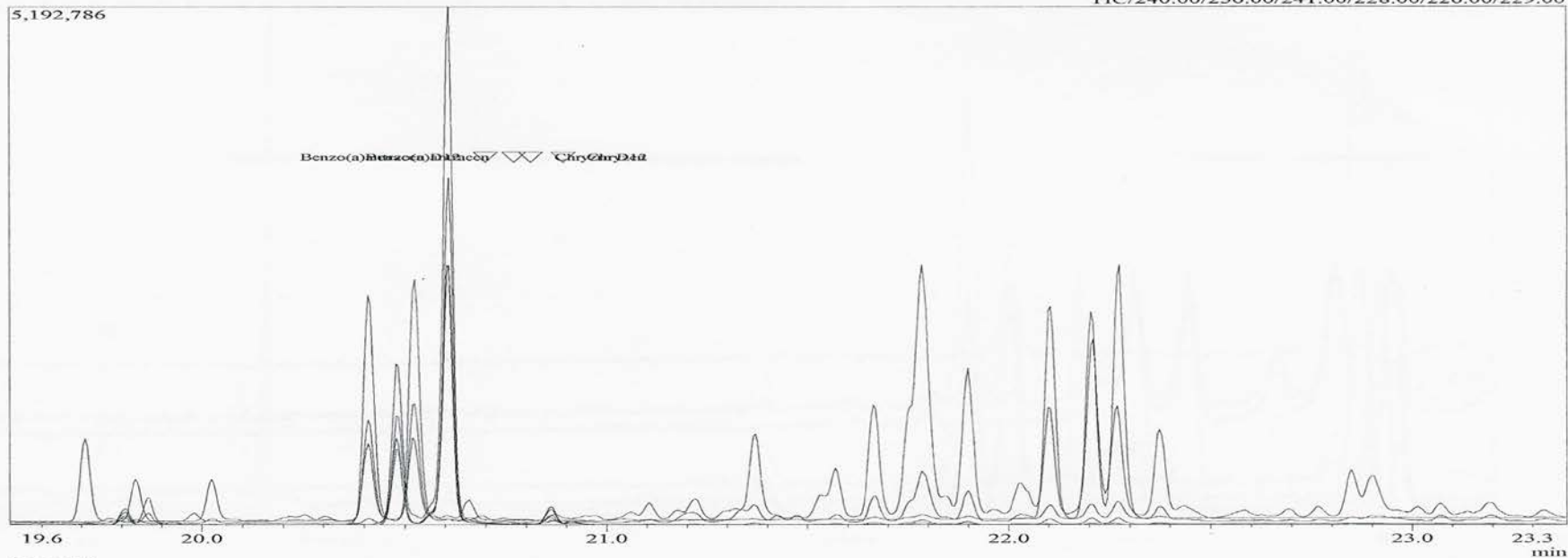
1	Protokol o skúške č.: 15/10402					
2						
3	P.Č.: 1 Číslo vzorky: 1	3-010268 Typ vzorky: Odpady Chemický rozbor				
4	Označenie vzorky: 050107 -G2 - nativna vzorka					
5	Meraná veličina / parameter/ analyt	Meracia jednotka	Výsledok skúšky	Meraná veličina / parameter/ analyt	Meracia jednotka	Výsledok skúšky
6	naftalén	mg/kg sušiny	7.76	kyanidy ľahkovoľiteľné	mg/kg sušiny	0.84
7	acenaftyén	mg/kg sušiny	<0.06	NELIČ	mg/kg sušiny	64841
8	acenaftén	mg/kg sušiny	0.20	benzén	mg/kg sušiny	1.341
9	fluorén	mg/kg sušiny	8.46	toluén	mg/kg sušiny	0.276
10	fenantrén	mg/kg sušiny	83.57	etylbenzén	mg/kg sušiny	0.056
11	antracén	mg/kg sušiny	2.00	xylény (o,m,p)	mg/kg sušiny	0.185
12	fluorantén	mg/kg sušiny	540.67	aromatické uhľovodíky suma	mg/kg sušiny	1.858
13	pyrén	mg/kg sušiny	1041.37	fenolový index	mg/kg sušiny	1.5
14	benzo (a) antracén	mg/kg sušiny	142.69	strata žiháním pri 550°C	% v sušine	78.88
15	chryzén	mg/kg sušiny	3.06	TOC	% v sušine	41.63
16	benzo (b) fluorantén	mg/kg sušiny	40.67	uhľovodíkový index	mg/kg sušiny	25362.0
17	benzo (k) fluorantén	mg/kg sušiny	68.88	As	mg/kg sušiny	1.5
18	benzo (a) pyrén	mg/kg sušiny	21.39	Cd	mg/kg sušiny	<0.3
19	dibenzo (a,h) antracén	mg/kg sušiny	<0.06	Hg	mg/kg sušiny	0.079
20	benzo (g,h,i) perylén	mg/kg sušiny	<0.06	r pb	mg/kg sušiny	15
21	indeno (1,2,3 c,d) pyrén	mg/kg sušiny	<0.06	Ni	mg/kg sušiny	<3
22	Suma PAU	mg/kg sušiny	1960.7	rozpustené látky	mg/kg sušiny	171000
23	PCB suma kongenerov	mg/kg sušiny	0.28	analytická vlhkosť	%	6.30
24	Extrahovateľné organicky viazané halogény (EOX)	mg/kg sušiny	8.4	pôvodná vlhkosť	%	14.92

EPA databáza

									Contaminant	Screening Levels							
key	RfD _o (mg/kg-day)	key	RfC _i (mg/m ³)	key	v o muta- gen	GIABS	ABS	C _{sat} (mg/kg)	Analyte	Resident Soil (mg/kg)	key	Industrial Soil (mg/kg)	key	Resident Air (ug/m ³)	key	Industrial Air (ug/m ³)	key
	6,0E-04	I				1	0,1		Polymeric Methylene Diphenyl Diisocyanate (PMDI)	8,5E+04	n	3,6E+05	nm	6,3E-02	n	2,6E-01	n
									Polynuclear Aromatic Hydrocarbons (PAHs)								
	1,0E-01	X	1,0E+00	X	V	1		2,6E+02	Propyl benzene	3,8E+02	ns	2,4E+03	ns	1,0E+02	n	4,4E+02	n
			3,0E+00	C	V	1		3,5E+02	Propylene	2,2E+02	n	9,3E+02	ns	3,1E+02	n	1,3E+03	n
	2,0E+01	P				1	0,1		Propylene Glycol	1,3E+05	nm	1,6E+06	nm				
			2,7E-04	A		1	0,1		Propylene Glycol Dinitrate	3,9E+04	n	1,6E+05	nm	2,8E-02	n	1,2E-01	n
	7,0E-01	H	2,0E+00	I	V	1		1,1E+05	Propylene Glycol Monomethyl Ether	4,1E+03	n	3,7E+04	n	2,1E+02	n	8,8E+02	n
I			3,0E-02	I	V	1		7,8E+04	Propylene Oxide	2,1E+00	c*	9,7E+00	c*	7,6E-01	c**	3,3E+00	c**
	7,5E-02	I				1	0,1		Propylamide	4,7E+02	n	6,2E+03	n				
	1,0E-03	I			V	1		5,3E+05	Pyridine	7,8E+00	n	1,2E+02	n				

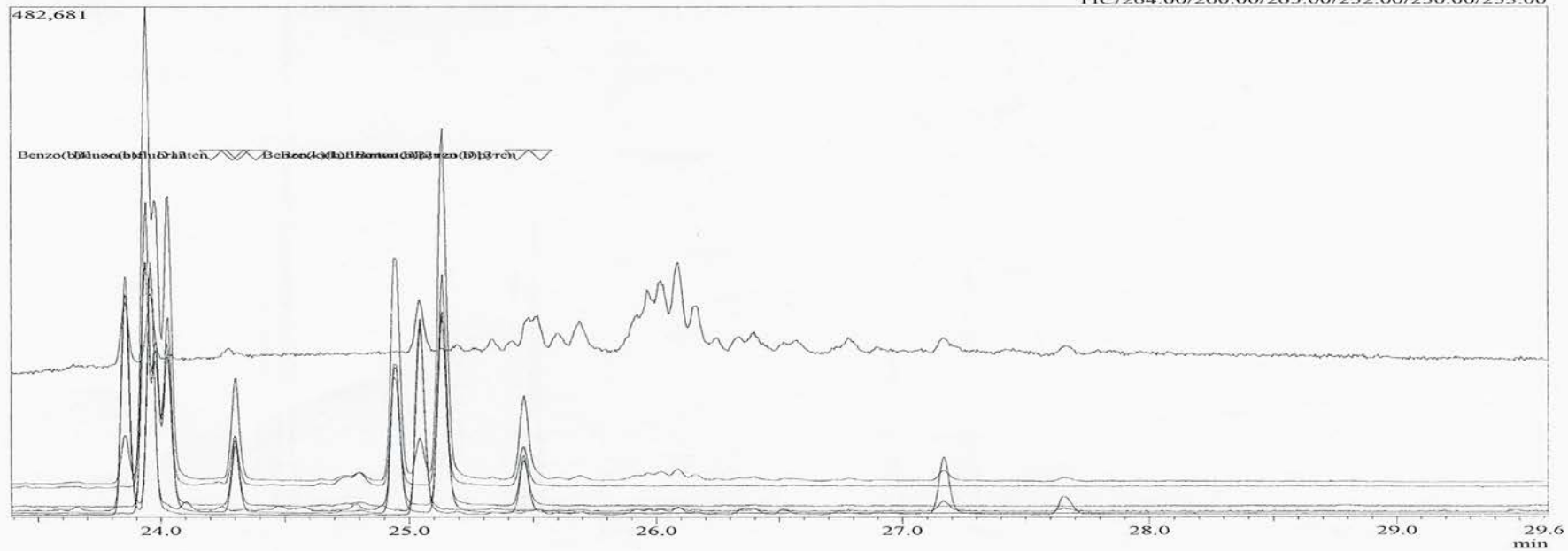
Group #5

TIC/240.00/236.00/241.00/228.00/226.00/229.00

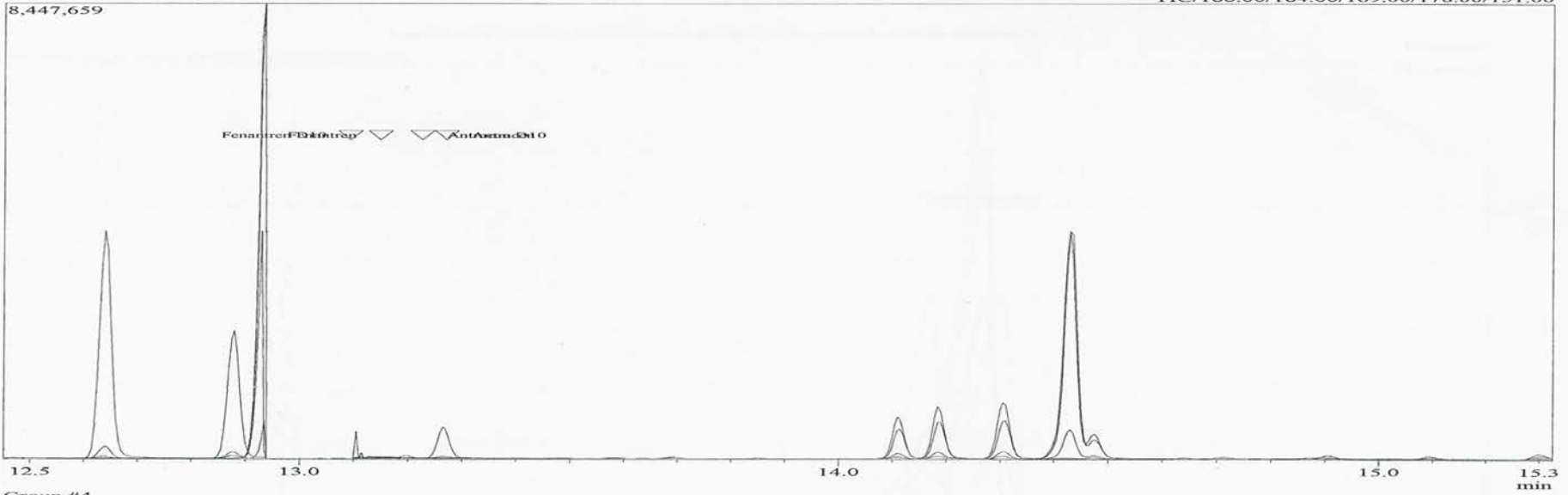
Group #6

TIC/264.00/260.00/265.00/252.00/250.00/253.00

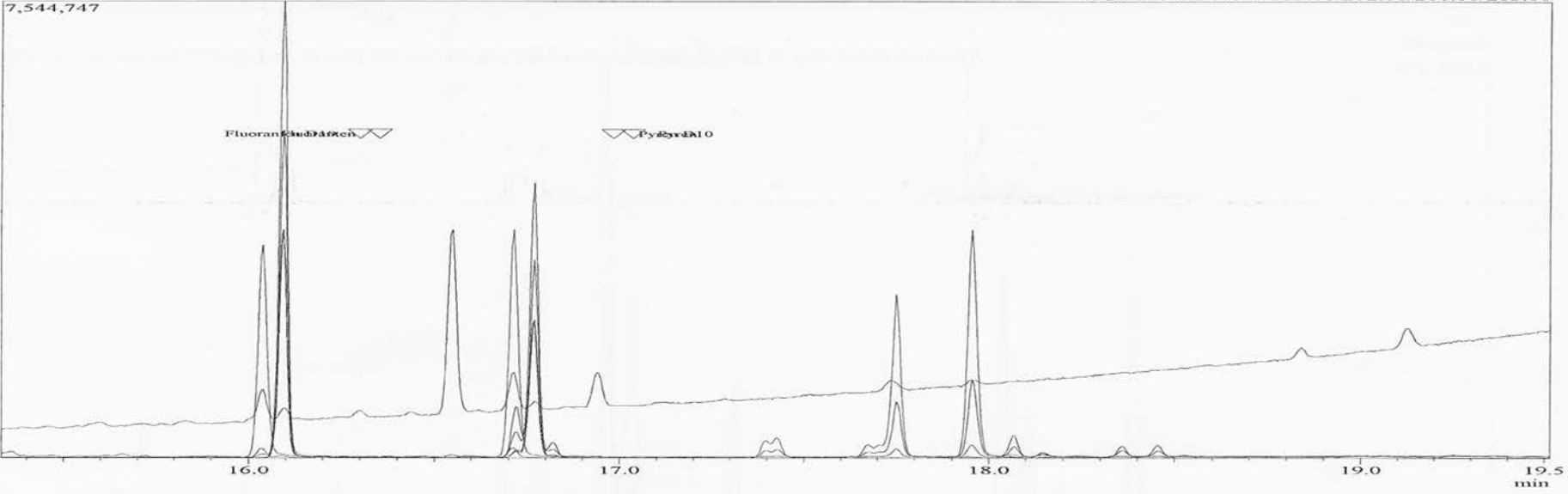
Group #3

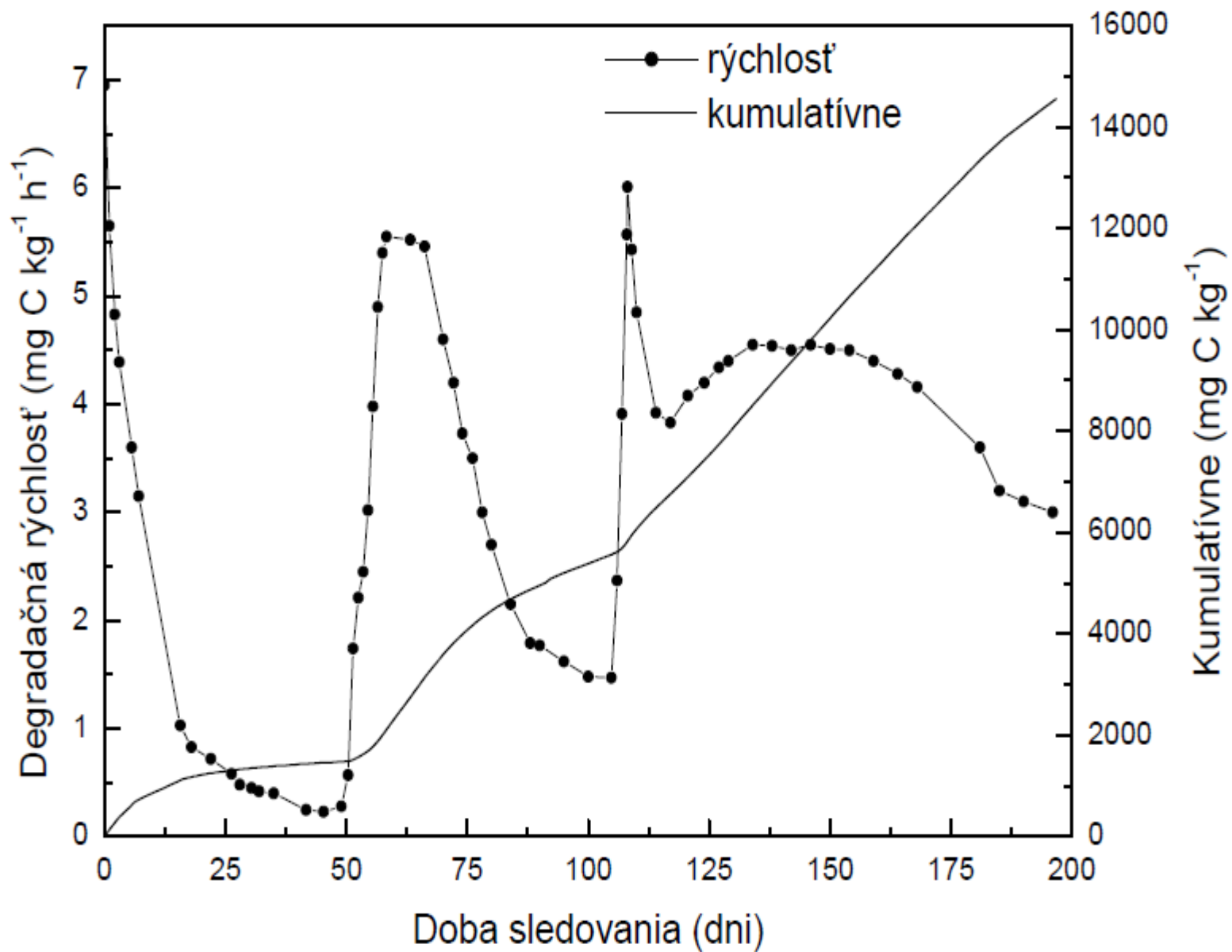
TIC/188.00/184.00/189.00/178.00/151.00

Group #4

TIC/212.00/208.00/213.00/202.00/200.00/203.00

Testy toxicity

- Ekotoxikologické testy sa dajú robiť na ktorejkoľvek úrovni biologickej hierarchie – od molekúl až po ekosystémy.
- Môžu sa sledovať len akútne alebo aj chronické účinky (ktoré môžu byť často oveľa dôležitejšie) sledovaných látok.
- Rozhoduje sa aj o tom, či sú potrebné mnohodruhové testy.
- Základné testy nehodnotia sekundárnych vodných konzumentov, lebo nepočítajú s potravným príjmom testovaných látok vo forme reziduí koncentrovaných v potravnom reťazci.

Nevyhnutné predpoklady na úspech pri sanácií PAU /POPs/

- ❖ Multidisciplinárny riešiteľský kolektív –geológ-chemik-biológ- geochemik
- ❖ V extrémnych prípadoch ako súčasť riešiteľov aj ekotoxikológ
- ❖ Zvýšený dohľad nad lokalitou – maximalizácia laboratórnych prác a optimalizácia technických opatrení
- ❖ Nevyhnutnosť realizácie laboratórnych a pilotných testov – na lokalite nie je čas experimentovať
- ❖ Dôkladné definovanie a analýza neistôt
- ❖ Pri realizácii prác zamerať sa na meranie parametrov znižujúcich mieru neistoty
- ❖ Časté vyhodnocovanie sledovaných parametrov, rýchla spätná väzba, operatívna intenzifikácia procesu

Ďakujem za pozornosť

